

WYBRANE ULGI I UPRAWNIENIA DLA OSOBY DO 16. ROKU ŻYCIA

Niniejsza broszura stanowi jedynie materiał informacyjny i pomocniczy. Nie stanowi oficjalnego źródła prawa.

Stan prawny na dzień: 15 listopada 2024 r.

I. ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE

Zasiłek pielęgnacyjny - przysługuje w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Kwota zasiłku pielęgnacyjnego wynosi: 215,84 zł miesięcznie.

Świadczenie pielęgnacyjne - przysługuje:

- 1) matce albo ojcu;
- 2) innym osobom na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 2809) ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom;
- 3) opiekunowi faktycznemu dziecka;
- 4) rodzinie zastępczej, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego – jeżeli sprawują opiekę nad osobą w wieku do ukończenia 16. roku życia (*świadczenie może być pobierane maksymalnie do ukończenia 18. roku życia przy czym w okresie 16-18 lat dziecko winno legitymować się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności*) legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Kwota świadczenia pielęgnacyjnego wynosi 2988 zł miesięcznie

II. ZASIŁEK RODZINNY ORAZ

(WYBRANE) DODATKI DO ZASIŁKU

Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje m.in.:

- 1) rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka;
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka (*osoba faktycznie opiekującą się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka*);
- jeżeli przeciętny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 764,00 zł.

Począwszy od 1 stycznia 2016 r. obowiązuje tzw. mechanizm: "złotówka za złotówkę". Zgodnie z wprowadzonymi zmianami, rodzina, która przekroczy próg dochodowy nie zostanie automatycznie pozbawiona zasiłku. W takim wypadku świadczenie zostanie obniżone o tyle, o ile zostało przekroczone kryterium dochodowe.

Wysokość zasiłku rodzinnego wynosi miesięcznie:

- 1) 95,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5. roku życia;
- 2) 124,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 18. roku życia.

Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka - przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka (*legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności*).

II. ZASIŁEK RODZINNY CD.

Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka - przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka (*legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności*).

Wysokość dodatku wynosi:

- 1) 90,00 zł miesięcznie na dziecko w wieku do ukończenia 5. roku życia;
- 2) 110,00 zł miesięcznie na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 24. roku życia.

Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania - to dodatek dla rodziców lub opiekunów dziecka oraz osób uczących się na częściowe pokrycie wydatków związanych z nauką w szkole poza miejscem swojego zamieszkania w sytuacji dojeżdżania do niej lub zamieszkania w miejscowości, w której się ona znajduje. Dodatek przysługuje przez 10 miesięcy w roku okresie pobierania nauki od września do czerwca następnego roku kalendarzowego. Wysokość powyższego dodatku to 113,00 zł miesięcznie.

Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka przysługuje w wysokości 193,00 zł miesięcznie na dziecko, nie więcej jednak niż 386,00 zł na wszystkie dzieci. W przypadku dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności kwotę dodatku zwiększa się o 80 zł na dziecko, nie więcej jednak niż o 160 zł na wszystkie dzieci.

III. DODATKOWY URLOP WYCHOWAWCZY

Pracownik zatrudniony co najmniej 6 miesięcy ma prawo do urlopu wychowawczego w celu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem. Do sześciomiesięcznego okresu zatrudnienia wlicza się poprzednie okresy zatrudnienia. Wymiar urlopu wychowawczego wynosi do 36 miesięcy. Urlop jest udzielany na okres nie dłuższy niż do zakończenia roku kalendarzowego, w którym dziecko kończy 6 rok życia. Niezależnie od podstawowego urlopu – jeżeli z powodu stanu zdrowia dziecka potwierdzonego stosownym orzeczeniem o niepełnosprawności, dziecko wymaga osobistej opieki pracownika, może być udzielony urlop wychowawczy w wymiarze do 36 miesięcy, jednak na okres nie dłuższy niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia.

Pracownik – rodzic dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności ma prawo do złożenia wniosku o wykonywanie pracy zdalnej. Pracodawca co do zasady winien uwzględnić. Pracodawca może takiemu pracownikowi odmówić pracy zdalnej tylko jeżeli jej wykonywanie nie jest możliwe ze względu na rodzaj pracy albo organizację pracy. Przy czym o przyczynie odmowy pracodawca zobowiązany jest poinformować pracownika.

Szczegółowe informacje znajdują Państwo m.in. w ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 1465 z późn. zm.).

IV. FORMY AKTYWNOŚCI WSPOMAGAJĄCEJ PROCES REHABILITACJI I SPOŁECZNEJ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Turnusy rehabilitacyjne - to zorganizowana forma aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku. Ich celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, m.in. przez nawiązywanie i poszerzanie kontaktów społecznych, rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu. Turnusy rehabilitacyjne odbywają się w grupach zorganizowanych liczących nie mniej niż 20 uczestników o podobnych potrzebach w zakresie rehabilitacji ze względu na rodzaj niepełnosprawności. Trwają co najmniej 14 dni. Każda grupa turnusowa ma opracowany program rehabilitacji odpowiedni do schorzeń uczestników, realizowany przy udziale kadry specjalistów. Dofinansowanie do pobytu (*z wyjątkami*) wynosi 30 % przeciętnego wynagrodzenia. Osobie z niepełnosprawnością w wieku do 16 lat, która wymaga pomocy w codziennym funkcjonowaniu, może być przyznane również dofinansowanie do pobytu opiekuna na turnusie, pod warunkiem, że lekarz we wniosku skierowania wyraźnie uzasadni konieczność pomocy opiekuna w wysokości. Dofinansowanie do pobytu opiekuna wynosi (*z wyjątkami*) 20 % przeciętnego wynagrodzenia. Środki z dofinansowania można otrzymać jeden raz w ciągu roku kalendarzowego.

Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz sprzęt rehabilitacyjny - pomocnicze - dofinansowanie ze środków PFRON. Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze ujęte są w katalogu, który jest załącznikiem do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie (tekst jedn. Dz. U. z 2024 r. poz. 500). W rozporządzeniu określono limity finansowania każdego przedmiotu w ramach ubezpieczenia pokrywane przez NFZ oraz wysokość udziału własnego wnioskodawcy w kosztach zakupu. W przypadku potrzeby pomocy finansowej na pokrycie dopłaty do zakupu, istnieje możliwość wystąpienia do MOPR-u, który udzieli dofinansowania ze środków PFRON.

Dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny - jest to sprzęt zalecony przez lekarza niezbędny do rehabilitacji w warunkach domowych, który nie jest objęty ubezpieczeniem zdrowotnym. Nie ma określonego katalogu sprzętów rehabilitacyjnych. MOPR może udzielić dofinansowania na sprzęt na wniosek osoby z niepełnosprawnością poparty zaleceniami lekarza prowadzącego.

V. ULGA REHABILITACYJNA

Ulga rehabilitacyjna przysługuje między innymi podatnikowi mającemu na utrzymaniu osobę z niepełnosprawnością, która poniosła wydatki na rehabilitację lub wydatki z ułatwieniem wykonywania czynności życiowych na cele rehabilitacyjne oraz cele związane z ułatwieniem wykonywania czynności życiowych. Przy czym osoba z niepełnosprawnością pozostająca na utrzymaniu podatnika – to osoba z niepełnosprawnością której roczny dochód (...)

V. ULGA REHABILITACYJNA CD.

(...) nie przekracza dwunastokrotności renty socjalnej w wysokości obowiązującej w grudniu roku podatkowego (*informacje m.in. o limicie dochodu oraz o składnikach, które do dochodu są wliczane można uzyskać m.in. na stronie internetowej: podatki.gov.pl*), będąca dla podatnika: współmałżonkiem, dzieckiem własnym, dzieckiem przysposobionym, dzieckiem obcym przyjętym na wychowanie, pasierbem, rodzicem, rodzicem współmałżonka, rodzeństwem, ojczymem, macochą, zięciem lub synową. Wydatki uprawniające do odliczeń dzielą się na: **1. Wydatki nielimitowane** - odliczeniu podlega cała wydatkowana kwota. Są to wydatki poniesione m.in.: na: 1) adaptację i wyposażenie mieszkań oraz budynków mieszkalnych stosownie do potrzeb, które wynikają z niepełnosprawności; 2) przystosowanie pojazdów mechanicznych do potrzeb, które wynikają z niepełnosprawności; 3) zakup wydawnictw i materiałów (pomocy) szkoleniowych, stosownie do potrzeb, które wynikają z niepełnosprawności; 4) odpłatność za pobyt na turnusie rehabilitacyjnym; 5) odpłatność za pobyt w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego, zakładzie rehabilitacji leczniczej, zakładzie opiekuńczo-leczniczym, zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym; 6) odpłatność za pobyt opiekuna osoby niepełnosprawnej, który przebywa z osobą niepełnosprawną na turnusie rehabilitacyjnym, w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego lub zakładzie rehabilitacji leczniczej; 7) odpłatność za zabiegi rehabilitacyjne lub leczniczo-rehabilitacyjne; 8) opiekę pielęgniarstwa w domu nad osobą z niepełnosprawnością niepełnosprawną w okresie przewlekłej choroby uniemożliwiającej poruszanie się oraz usługi opiekuńcze świadczone; 9) opłacenie tłumacza języka migowego; 10) odpłatny przewóz: osoby z niepełnosprawnością - karetką transportu sanitarnego lub innymi środkami transportu niż karetka transportu sanitarnego.

2. Wydatki limitowane - kwotę przysługującego odliczenia oblicza się z uwzględnieniem „górnego” lub „dolnego” limitu kwotowego. Należą do nich wydatki poniesione na: 1) opłacenie przewodników osób niewidomych oraz osób z niepełnosprawnością narządu ruchu – maksymalna kwota odliczenia w roku podatkowym wynosi 2280 zł; 2) utrzymanie psa asystującego, o którym mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2024 r. poz. 44 z późn. zm.) tj.: odpowiednio wyszkolonego i specjalnie oznaczonego psa, który ułatwia osobie z niepełnosprawnością aktywne uczestnictwo w życiu społecznym – maksymalna kwota odliczenia w roku podatkowym wynosi 2280 zł; 3) używanie samochodu osobowego stanowiącego własność (współwłasność) osoby z niepełnosprawnością lub podatnika mającego na utrzymaniu osobę z niepełnosprawnością maksymalna kwota odliczenia w roku podatkowym wynosi 2280 zł; 4) leki, jeśli specjalista stwierdzi, że osoba z niepełnosprawnością powinna stosować określone leki stale lub czasowo. W tym przypadku odliczeniu podlegają wydatki w wysokości stanowiącej różnicę pomiędzy wydatkami faktycznie poniesionymi w danym miesiącu a kwotą 100 zł; (...)

V. ULGA REHABILITACYJNA CD.

(...) 5) zakup pieluchomajtek, pieluch anatomicznych, chłonnnych majtek, podkładów, wkładów anatomicznych - maksymalna kwota odliczenia wynosi 2 280 zł.

Odliczeniu nie podlegają wydatki (*choćby wymienione w katalogu*), które w całości zostały sfinansowane ze środków zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, zakładowego funduszu aktywności, PFRON lub ze środków NFZ, zakładowego funduszu świadczeń socjalnych albo w całości zostały zwrócone podatnikowi w jakiegokolwiek formie.

VI. ULGOWE PRZEJAZDY ŚRODKAMI PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO

Do ulgi 78 % przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego oraz autobusowego, na podstawie biletów jednorazowych lub miesięcznych są uprawnione dzieci i młodzież niepełnosprawne oraz jedno z rodziców lub opiekun dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością (*w przypadku rodzica lub opiekuna ulga ta dotyczy wyłącznie biletów jednorazowych*). Uprawnienie to obejmuje wyłącznie przejazd z miejsca zamieszkania lub miejsca pobytu do przedszkola, szkoły, szkoły wyższej, placówki opiekuńczo-wychowawczej, placówki oświatowo-wychowawczej, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, specjalnego ośrodka wychowawczego, ośrodka umożliwiającego dzieciom i młodzieży spełnianie obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, ośrodka rehabilitacyjno-wychowawczego, domu pomocy społecznej, ośrodka wsparcia, zakładu opieki zdrowotnej, poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, a także na turnus rehabilitacyjny – i z powrotem.

VII. ULGOWE PRZEJAZDY KOMUNIKACJĄ MIEJSKĄ (ZTM)

Do przejazdów bezpłatnych komunikacją miejską ZTM uprawnione są dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami do 18 rocznicy urodzin - na podstawie legitymacji osoby z niepełnosprawnością, oraz opiekun wyżej wymienionej osoby (tylko w przypadku, gdy towarzyszy tej osobie w podróży) – na podstawie dokumentu poświadczającego uprawnienia osoby niepełnosprawnej. Uprawnienie dotyczy tylko jednej osoby będącej opiekunem osoby niepełnosprawnej.

IX. WYBRANE PROGRAMY PFRON, ADRESOWANE M.IN. DO DZIECI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” **Mobilność osób z niepełnosprawnością** - beneficjentami programu mogą być dzieci, które nie mogą poruszać się bez użycia wózka inwalidzkiego i legitymują się ważnym orzeczeniem o niepełnosprawności ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Więcej informacji na temat zasad realizacji tej formy wsparcia znajduje się pod adresem: <https://www.gov.pl/web/gov/uzyskaj-dofinansowanie-zakupu-samochodu-osobowego>
Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” **Dostępne mieszkanie** - beneficjentem może być osoba z niepełnosprawnością, która posiada (...)

IX. WYBRANE PROGRAMY PFRON, ADRESOWANE M.IN. DO DZIECI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

(...) orzeczenie o niepełnosprawności, z tytułu niepełnosprawności narządu ruchu uniemożliwiającej poruszanie się bez użycia wózka. W tym przypadku wniosek składa opiekun prawny, a do wniosku dołącza się oświadczenie o zamieszkiwaniu w lokalu wspólnie, osoby małoletniej oraz opiekuna prawnego. Celem programu jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie mieszkania wolnego od barier architektonicznych, jako podstawy samodzielnego realizowania planów zawodowych i społecznych. Więcej informacji na temat zasad realizacji tej formy wsparcia jest pod adresem:

<https://www.gov.pl/web/gov/uzyskaj-doplate-do-zakupu-mieszkania-bez-barierarchitektonicznych>

WAŻNE ADRESY ORAZ TELEFONY:

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie Śląskim (WZOoN)

40-024 Katowice, ul. Powstańców 41a
Telefon: (32) 207-78-15

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Zabrze (MOPR)

41-800 Zabrze, ul. 3 Maja 16
Telefon: (32) 277-78-00
Obsługa środków PFRON: (32) 277-78-20

Zabrzeńskie Centrum Świadczeń Rodzinnych

41-800 Zabrze, ul. 3 Maja 16
Telefon: (32) 370-68-00
Informacja świadczeń rodzinnych: (32) 370-68-67